

دیجیریدو

خاستگاه‌های آیینی و تکنیک‌های نوازندگی

اثر درک شلیبرگ

ترجمه منیره همایونی

مقابله و ویرایش: شهاب مینا

کتاب
شیراز

نشر خُنیَاگر

تلفن: ۴۴۶۶۸۹۴۳ (تلفکس) و ۰۹۱۹۱۲۶۸۱۰۶

Email: khonyagarPub@gmail.com

کانال نشر خُنیَاگر: telegram.me/khonyagarPublications

دیجی‌ریدو: خاستگاه‌های آیینی و تکنیک‌های نوازندگی

اثر **دُرک فِلیپرگ**

ترجمه **منیره همایونی**

مقابله و ویرایش **شهاب مینا**

طراحی جلد **مرجان شمسی‌خانی**

حروف‌نگاری و اسکن تصاویر **شهاب مینا**

چاپ اول **۱۴۰۲**

تعداد **۲۰۰ جلد**

© حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۴۹۵۱-۷-۹-۷-۹-۷-۹ ISBN: 978-622-94951-7-9

فهرست مطالب

۷	مقدمه
۱۱	پیشگفتار
	فصل اول: سفری به سوی دیجی‌ریدو
۱۴	در جاده
۲۶	کارگاه دیجی‌ریدو
۳۵	نقاشی‌های نقطه‌ای و کپی‌رایت
	فصل دوم: راهیابی دیجی‌ریدو به موسیقی راک
۴۶	طلوع موسیقی سیاه
۶۶	راک اندرول با قهرمانان دوره آفرینش
	فصل سوم: دیجی‌ریدو، ساز درمانگر
۷۴	شفابخشی با دیجی‌ریدو؟
۸۲	گزارش‌هایی از موسیقی درمانی
۸۴	دیجی‌ریدو در موسیقی درمانی پذیرا
۸۶	ارک‌تایپ [کهن‌الگوی] صدای دیجی‌ریدو
۸۷	روان‌درمانی با دیجی‌ریدو
۹۰	استفاده از دیجی‌ریدو در تکنیک‌های تنفس
	فصل چهارم: افسانه‌ای درباره‌ی دوره آفرینش
۹۶	ملاقات با بیل هارنی
	فصل پنجم: صدای بیکران
۱۰۲	تکنیک دمیدن
۱۰۹	درباره کانگورو و دینگو: تکنیک نواختن
۱۱۸	کانگورو
۱۱۹	دینگو
۱۲۰	صدای ترومبون
۱۲۱	کوکابورا
۱۲۲	دیجی‌ریدو از منظر تئوریک

فصل ششم: ساز خودتان

- ۱۲۶ ----- خودتان دیجی‌ریدو بسازید
- ۱۲۶ ----- لوله‌های صنعتی
- ۱۲۸ ----- بامبو
- ۱۳۰ ----- چگونه دیجی‌ریدو بسازیم
- ۱۳۶ ----- دیجی‌ریدوهای یک‌تکه
- ۱۳۶ ----- دیجی‌ریدوهای دو‌تکه
- ۱۳۷ ----- اسلاید جیریدو/ اسلایدینگ دیجی‌ریدو
- ۱۴۰ ----- خرید دیجی‌ریدو

پیوست

- ۱۴۴ ----- نقشه استرالیا
- ۱۴۷ ----- دوره آفرینش
- ۱۴۸ ----- Discography
- ۱۵۰ ----- Literature

در جاده

«خطوط موازی در بی نهایت به هم می‌رسند.» مدتی این مفهوم در ذهنم بود اما کنار یکی از بزرگراه‌های شمال استرالیا برایم ملموس شد. خطوط سیاه آسفالت روبه‌رویم به شکلی مستقیم تا انتهای افق کشیده شده بود. آسمان آبی، شن سرخ و خورشید که همه چیز را در اطراف بی‌رحمانه می‌سوزاند؛ این چیزی بود که دنبالش بودم؟! سایه‌ام دقیقاً زیرم بود. وقتی کنجکاوانه متوجهش شدم، دیگر نبود!

ژانویه بود. در این وقت از سال، خورشید در زاویه ۹۰ درجه بالای سرم، و دمای هوا در سایه تقریباً ۳۲ درجه بود. مسلماً با ایستادن کنار جاده اینکه کسی شما را مجانی سوار کند بهترین شرایط نیست. هشتمین یا نهمین قطار جاده‌ای^۱ با صدایی رعدآسا گذشت. قطارهای جاده‌ای کامیون‌های عظیم‌الجثه‌ای هستند، گاه با سه کامیون متصل به هم، که تقریباً هر کالایی را در استرالیا جابه‌جا می‌کنند. با یک وانت معمولی زمان زیادی لازم است تا بتوانید از این غول‌ها که گاه بیش از پنجاه متر طول دارند سبقت بگیرید. وقتی به حرکت درآیند، برای هیچ چیز یا هیچ‌کس ترمز نمی‌کنند. برای حفاظت از موتور سازه‌ای مستحکم به شکل یک کوه دارند که اصطلاحاً به آن گاو نر^۲ یا رو بازن^۳ می‌گویند. لاشه‌های بی‌شماری که کنار جاده پاشیده شده‌اند دلیل این نام‌گذاری را فاش می‌کنند.

مسافر باتجربه می‌داند وقتی کنار یک جاده خاکی می‌ایستد، ابر گردوغبار پیداشده در افق نشانه نزدیک شدن یک قطار جاده‌ای است و بهتر است جایی پناه بگیرد.

1. Road Train
2. Bull
3. Roo Barn

سنگریزه‌های پرتاب شده توسط یکی از این هیولاها می‌تواند کاملاً خطرناک باشد، مخصوصاً برای شیشه‌ی جلوی ماشین. جایی که من ایستاده بودم آسفالت بود و بنابراین می‌توانستم برای چند ثانیه از باد خنک همراه وسیله نقلیه بهره ببرم. خورشید آتش می‌زد. در این سفر واقعاً نمی‌خواستم به‌طور مجانی مسافرت کنم زیرا تجربه قبلی‌ام از سفر به استرالیا را هنوز فراموش نکرده‌ام! (برخی از صحنه‌های فیلم‌های دهه ۱۹۷۰ از مسافران مجانی تنها در کنار جاده‌های متروکه را به یاد دارم.) اما من برای نوشتن یک داستان جاده‌ای آنجا نبودم. دلیل بازگشتم به استرالیا، آنجا، به کوله‌پشتی‌ام تکیه داده و شبیه یک گرز بلند و ضخیم بود؛ یک دیجی‌ریدو! از نظر ظاهری، دیجی‌ریدو را می‌توان شاخه‌ای ضخیم توصیف کرد که توسط موربانه میان تهی شده و توسط بومیان استرالیا به عنوان سازی بادی استفاده می‌شود. البته این توضیحی کاملاً سطحی و ظاهری است.

من این سفر را به خاطر این ساز ترتیب دادم و البته سرآغازی بود برای بسیاری از اتفاقات خاص. در میانه راه به ووگولار^۱ بودم؛ جامعه‌ای بومی در نواحی گرمسیر استرالیای شمالی. این جوامع روستاها یا اقامتگاه‌هایی هستند که در آنها یولنگوها سکونت دارند. یولنگو (=مردم) اصطلاحی است که توسط خود بومیان شمال- که مایل‌اند در کشور خودشان با عنوان «ساکنان اصلی» شناخته شوند- به کار می‌رود. مستعمره‌نشینان سفیدپوست حتی به خود زحمت نمی‌دهند که بومیان را با نام خودشان صدا بزنند.

برقراری رابطه با یولنگو ساده نیست، به‌ویژه خارج از محدوده گردشگران که یکی از پارک‌های ملی (مانند پارک ملی کاکادو^۲) است. یک سفیدپوست برای ورود به محدوده یولنگو به رضایت‌نامه کتبی از مسئول شورای سرزمین^۳ نیاز دارد و باید دلیل رفتنش و البته مدت اقامتش را ذکر کند.

1. Wugularr
2. Kakadu
3. Land Council

شورای سرزمین نوعی ارگان اجرایی است و در هر ایالت یکی از آن وجود دارد. از زمانی که یولنگوها در دهه ۱۹۷۰ برای حقوق سرزمینشان جنگیدند، کم‌وبیش قلمروشان خصوصی شده است. در بسیاری موارد، محدوده‌هایی که غیرحاصل‌خیز و غیرسودده تلقی می‌شوند منابع معدنی ارزشمندی را در خود جای داده‌اند یا می‌تواند به صورت دیگری، مانند گردشگری، استثمار شوند. با این وصف، مشخص می‌شود که حقوق سرزمین دقیقاً به چه معنی است! در بهترین شرایط، بخشی از منافع به صاحبان سرزمین باید پرداخت شود.

من خوش‌شانس بودم که با جانی ملاقات کنم؛ جانی لین^۱، یولنگویی که اولین دیجی‌ریدویم را در استرالیا از او خریدم. ما با هم دوست شدیم و حتی به عنوان نوازندگان خیابانی با هم نواختیم. (لغت استرالیایی «باس‌کینگ»^۲ به معنای خواندن و نواختن در خیابان از آنجا آمده است.) چون او می‌دانست که می‌خواهم درباره دیجی‌ریدو بنویسیم، روزی به من گفت: «اگر واقعاً می‌خواهی راجع به دیجی‌ریدو بدانی، باید بروی و پدر من، دیوید بلانازی^۳ را ملاقات کنی.» گفت نگران نباش! من ترتیبش را خواهم داد. می‌توانم اجازه این ملاقات را با تلفن از شهردار ووگولار^۴ بگیرم. توصیه‌نامه بسیار خوبی برای شورای سرزمین بود.

باید سوار ماشینی می‌شدم که به‌طور منظم کالاهایی را به آن مناطق حمل می‌کرد اما تمام تلاش‌هایم برای انجام این کار پوچ شد! پس از پنج روز انتظار تصمیم گرفتم خودم به آنجا بروم. مجانی تا تقاطع، خروجی اتوبان، سوار ماشین شدم تا یک نفر که عازم آنجا است مرا ببرد.

من نام انگلیسی ووگولار را روی یک علامت ترسیم کرده بودم. (تقریباً تمام جوامع یک نام انگلیسی و یک نام یولنگو دارند.) حتی یک نفر پیدا نشد که ماشینش را برایم نگه دارد. سفیدپوستان مطمئناً مورد شک قرار داشتند که یک

1. Johnny Lane

2. busking

3. David Blanas

4. Wugularr

دیجیریدو نقش مهمی در خلق افسانه‌های ساکنان اصلی استرالیا دارد. به باور آنها صدای این ساز بادی به خلق جهان و همه چیز در این جهان کمک کرده است. ضرب آهنگ لرزان عمیق این لوله میان تهی احساسی از قدرت‌های زمین برمی‌انگیزد و هرچه بیشتر و بیشتر به مردم بیرون استرالیا می‌رسد.

این ساز خود اعجازی از سادگی است. لوله‌ای است با ضخامت حداکثر مچ یک مرد. دیجیریدوهای اصیل که از چوب اکالیپتوس ساخته می‌شوند به‌طور طبیعی از داخل توسط موریانه‌ها خورده شده و میان تهی‌اند و معمولاً قطعه دهانی‌ای از جنس موم دارند. اصوات غنی متفاوتی که یک نوازنده با تجربه می‌تواند با این ساز نسبتاً ساده خلق کند می‌تواند دنیای کاملاً جدیدی بر شنونده بگشاید.

این کتاب به شما درباره جهان دیجیریدو، خاستگاه‌های این ساز و داستان‌هایی درباره خود آن و نوازندگانش می‌گوید. فقط با موسیقیدانان استرالیایی و گروه‌هایی که برخی از آنها به تدریج در غرب محبوب شده‌اند سروکار ندارد؛ درباره تجربیات و کاربردهای جدیدی که درمانگران غربی برای این صدای باستانی کشف کرده‌اند نیز بحث می‌کند. نویسنده برای هرکس که مجذوب صدا و قابلیت‌های دیجیریدو شده دستورالعمل‌های کاربردی برای ساخت یا خرید این ساز را آورده است. افزون بر همه اینها، این کتاب نظری به پیش‌زمینه و شرایط زندگی بومیان، اعضای فرهنگ باستانی که دیجیریدو را تولید می‌کنند، دارد.

